הִלְכוֹת שַׁבָּת סִימָן רנ

רנ הֲכָנַת הַסְּעוּדוֹת לְשַׁבָּת. וּבוֹ ב׳ סְעִיפִים:

א טוש"ע ושבה"ל לקט (סי' נה) מהא דרב חסדא שבת קי"ז (ע"ב).
ב שם קי"ט (ע"א).

א (ס) [א] (א) * אישִׁשִּׁים בַּבֹּקֶר (ב) בְּיוֹם שִׁשִּׁי לְהָכִין צָרְכֵי שַׁבָּת, בוַאֲפִלּוּ יֵשׁ לוֹ כַּמָּה עֲבָדִים

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

א [א] **יִשְׁתִּים.** עַיֵּן בְּאֵר הַיטֵב, וְכָתַב בְּרִכֵּי יוֹסֵף (סק"ב) שֶׁאִם הוּא דָּבָר שֶׁאוּלַי לֹא יִמְצָא בְּיוֹם שִׁשִּׁי וְהַדָּבָר לִצְרֹךְ עֹנֶג שַׁבָּת, יוֹתֵר טוֹב לְקָנוֹתוֹ בְּיוֹם חֲמִישִׁי מִלְּבַשֵּׁל הַמִּצְוָה.

(סק"א). וְיַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה בְּכָל עֶרֶב שַׁבָּת, כִּי דּוֹמֶה לְעוֹלָם הַבָּא מִי שֶׁטָּרַח בְּעֶרֶב שַׁבָּת וְכוּ'. וְיֵשׁ לְפַנּוֹת קוֹרֵי עַכָּבִישׁ שֶׁבַּבַּיִת. תּוֹצָאוֹת חַיִּים (המנהגים שינהג בעל תשובה אות יח).

בְּאֵר הַיטֵב

א (ס) **יִשְׁתִּים.** וְיוֹתֵר טוֹב לְקָנוֹת בְּיוֹם שִׁשִּׁי מִבְּיוֹם חֲמִישִׁי, וְיֹאמַר עַל כָּל דָּבָר שֶׁקּוֹנֶה זֶה לִכְבוֹד שַׁבָּת. כְּתָבִים (פרי עץ חיים שער השבת פ"ב). וּמִצְוָה לְהָכִין צָרְכֵי שַׁבָּת מֵאַחַר בְּשַׁבָּתָא כִּי גַּם הַלֵּל (בביצה טז). מוֹדָה בָּזֶה. דִּרְכֵי מֹשֶׁה (אות א), עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם וכו'.

בַּאוּר הַלָּכָה

א * **יִשְׁתִּים בַּבֹּקֶר.** עַיֵּן הַשָּׁצֵּם בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק"א) וְהוּא מַרְשׁ"ל (שבת קי"ז: ד"ה וכתבינן) וְטוּר, **וְהִנֵּה הַשַּׁ"ץ** (סק"א) הֵבִיא הַשַּׁעַם מַה דְּהֵבִיא בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה ושכתים) בְּשֵׁם תַּנְחוּמָא דִּכְתִיב 'וְהָיָה', אֵין וְהָיָה אֶלָּא מִיָּד שֶׁנֶּאֱמַר (שמואל א' יז מח) 'וְהָיָה כִּי קָם הַפְּלִשְׁתִּי', וְעַיֵּן בְּפְרִי מְגַדִּים (משש"ז סק"א) שֶׁכָּתַב דְּאֶפְשָׁר דִּלְטַעַם זֶה צָרִיךְ לִהְיוֹת הַהַשְׁכָּמָה יוֹתֵר בְּהָקְדֵּם דְּהֵינוּ אֲפִלּוּ קֹדֶם קְרִיאַת שְׁמַע וּתְפִלָּה אִם אֶפְשָׁר, אַךְ שֶׁיִּרְאֶה שֶׁלֹּא יַעֲבֹר עַל יְדֵי זֶה זְמַן קְרִיאַת שְׁמַע וּתְפִלָּה, וּלְאַפּוקֵי לְטַעַם רַשׁ"י וטוּר דְּהֵכָנָה דְּוַמֵּא הֵיכָא הֵיָה בְּבֹקֶר וְהֵיא זְמַן שָׁלֹשׁ שָׁעוֹת עַל הַיּוֹם וְכַדְּאִיתָא בְּבְרָכוֹת כ"ז עַמּוּד א' מִקְרָא דְּ'וַיִּלְקְטֻהוּ אוֹתוֹ בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר' (שמות טז כא) [וּמַה שֶּׁכָּתַב בְּפְרִי מְגַדִּים אַרְבַּע שָׁעוֹת טָעוּת סוֹפֵר]. **וְהִנֵּה אֲנַחְנוּ הִעְתַּקְנוּ בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה אַחַר קְרִיאַת שְׁמַע וּתְפִלָּה דְּוַקָא,** כִּי הָעוֹלָם לֹא נָהֲגוּ כְּוָותֵיהּ דְּהַפְּרִי מְגַדִּים (אַךְ זֶה יֵשׁ לְדַחוֹת דְּאֶפְשָׁר שֶׁסּוֹמֵךְ כָּל אֶחָד עַל אֲנְשֵׁי בֵּיתוֹ שֶׁהֵם מְכִינִין תֵּכֶף כְּשֶׁקָּמִים לִצְרְכֵי שַׁבָּת, אֲבָל כְּשֶׁאֵין לוֹ מִי שֶׁיָּכִין עֲבוּרוֹ אֶפְשָׁר דְּאֵין הָכִי נָמֵי דְּצָרִיךְ לְהַשְׁכִּים קֹדֶם קְרִיאַת שְׁמַע וּתְפִלָּה לְהוֹצִאַת שַׁבָּת). **גַּם הַמְעַיֵּן בְּסֵפֶר סֵדֶר הַיּוֹם** (סדר הכנת יום הששי לשבת) **שֶׁהֵבִיאוּ הַמְּגַן אַבְרָהָם** בְּסוֹף סִימָן רנ"א **יִרְאֶה לְהַדְיָא דַּעְתּוֹ דְּדַוְקָא אַחַר קְרִיאַת שְׁמַע וּתְפִלָּה, אִם לֹא שֶׁלֹּא יִמְצָא לִקְנוֹת אַחַר כָּךְ, וַאֲפִלּוּ בָּזֶה כָּתַב שֶׁיִּרְאֶה לִקְרוֹת קְרִיאַת שְׁמַע מִקֹּדֶם,** וְנִרְאֶה בְּפִשְׁיטוּת דִּלְטַעֲמוֹ אֲפִלּוּ לִשִׁיטָתוֹ דִּסְבִירָא לֵיהּ דְּהוּא דְּאוֹרַיְתָא הֲלֹא קְרִיאַת שְׁמַע הוּא תָּדִיר וְתָדִיר קוֹדֵם, **וּמְיֵירִי דְּבִמְעַט זְמַן שֶׁל הַקְּרִיאָה לֹא יֹאחַר הַקְּנִיָּה.** וְהִנֵּה אַף דְּנוֹכֵל לְיַשֵּׁב סְבָרַת הַפְּרִי מְגַדִּים דִּסְבִירָא לֵיהּ דִּלְהַתְּחוּמָא דִּילְיף מִ'וְהָיָה' אֵין וְהָיָה אֶלָּא מִיָּד, גִּלְּתָה לָנוּ הַתּוֹרָה דְּהָכָא שֶׁאנִי, מִכָּל מָקוֹם לְמַעֲשֶׂה אֵין לִסְמֹךְ עַל זֶה בְּלָל, דְּאֶפְשָׁר דְּאֲפִלּוּ לְהַתְּחוּמָא שֶׁצְּוָתָה אָז הַתּוֹרָה הַהֵכָנָה מִיָּד שֶׁהָיָה יוֹם הַשִּׁשִּׁי אֵין שׁוּם רְאָיָה לְזֹאת, דְּהֲלֹא יָדוּעַ דְּשַׁבָּת נִתַּן לָהֶם בְּמָרָה (שבת פו:) קֹדֶם קַבָּלַת הַתּוֹרָה וְלֹא הָיָה אָז עֲדַיִן עֲלֵיהֶם מִצְוַת קְרִיאַת שְׁמַע וְלָכֵן חָל עֲלֵיהֶם מִצְוַת הַכָּנָה בְּיוֹם הַשִּׁשִּׁי תֵּכֶף כְּשֶׁקָּם מִמִּטָּתוֹ, מַה שֶּׁאֵין כֵּן אַחַר כָּךְ שֶׁנִּצְטַוּוּ עַל קְרִיאַת שְׁמַע בְּזְמַן קִיּוּמָהּ וְהֵיא מִצְוָה תְּדִירָה בְּכָל יוֹם הֵיא קוֹדֶמֶת, וּמַה דְּאָמַר רַב חִסְדָּא (שם קי"ז:) יַשְׁכִּים לְהוֹצָאַת שַׁבָּת וְיָלִיף מִקְּרָא דְּוְהָיָה, הֵיינוּ דְּצָרִיךְ לְהַקְדִּים כָּל מַה שֶּׁיּוּכַל, וְעַל כֵּן אֲפִלּוּ אַחַר קַבָּלַת הַתּוֹרָה שִׁנְּצְטַוּוּינוּ עַל מִצְוֹת תְּדִירוֹת בְּכָל יוֹם וְהֵיא מִצְוַת קְרִיאַת שְׁמַע [וְגַם תְּפִלָּה דִּלְדַעַת הָרַמְבַּ"ם (תפילה פ"א ה"א) הֵיא דְּאוֹרַיְתָא, וְגַם מֻחְמֶרֶת סְמִיכַת גְּאֻלָּה לִתְפִלָּה], דְּגַם זְמַן קְרִיאַת שְׁמַע מִיקְרֵי הַשְׁכָּמָה וּכְדִכְתִיב (שמואל א' י"ז טז) 'וַיַּגֵּשׁ הַפְּלִשְׁתִּי הַשְׁכֵּם וְהִתְיַצֵּב', וְאָמְרוּ חַזַ"ל (סוטה מב:) כְּדֵי לְבַשֵּׁל מְקָרְאֵת שְׁמַע שַׁחֲרִית וְעַרְבִית, אֶלְמָא דְּשָׁלֹשׁ שָׁעוֹת עַל הַיּוֹם הוּא בִּכְלַל הַשְׁכָּמָה עַדַיִן, וּמִפֵּילָא מַה דְּמַטְרֵחַ אֶת עַצְמוֹ תֵּכֶף אַחֲרֵי זֶה לְהוֹצָאַת שַׁבָּת לֹא נָפִיק מִכְּלָל זֶה. [וְגַם דִּלְכְאוֹרָה נִרְאֶה דְּהַאי דְּרָשָׁא דְּרַב חִסְדָּא הוּא אַסְמַכְתָּא בְּעָלְמָא (וכבר העיר בָּזֶה הַפְּרִי מְגַדִּים בְּסוֹף סִימָן רנ"א (א"א סק"ו) מִדְּשָׁלֹשׁ סְעוּדוֹת סְבִירָא לְהוּ לְכַמָּה פּוֹסְקִים דְּהוּא מִדְּרַבָּנָן], דְּהֲלֹא כָּתַב הָרַמְבַּ"ם (פ"ל ה"א) דְּעִקַּר עֹנֶג שַׁבָּת הוּא מִדִּבְרֵי קַבָּלָה, וְאֵיךְ יִהְיֶה הֵכָנָה לָזֶה מִדְּאוֹרַיְתָא בְּעֶרֶב שַׁבָּת בֵּין בְּאֹכֶל בֵּין בִּשְׁאָר כָּל מִינֵי עֹנֶג שַׁבָּת, אֲבָל עַל כָּל פָּנִים סְעוּדָה בְּשַׁבָּת וְהֵכָנָה לָזֶה מִבְּעוֹד יוֹם הוּא דְּאוֹרַיְתָא לְכַמָּה פּוֹסְקִים, עַיֵּן בֵּיצָה ב' עַמּוּד ב' בְּרַשׁ"י (ד"ה וכתבינן) וְהָרַב עוֹבַדְיָה מִבַּרְטְנוּרָא (פ"א מ"א), וְאִם כֵּן אֶפְשָׁר דְּגַם הַשְׁכָּמָה לָזֶה בִּכְלַל הוּא מֵהַתּוֹרָה]. וְגַם מַה שֶּׁכָּתַב בְּסֵדֶר הַיּוֹם דְּאִם הַצִּבּוּר מִתְפַּלְּלִין לֹא יִפְרֹשׁ מִן הַצִּבּוּר, פְּלִיאָה הִיא, אֵיךְ יִדְחֶה לְדִבְרֵיהֶם תְּפִלָּה בְּצִבּוּר דְּרַבָּנָן אֶת מִצְוַת הֵכָנָה שֶׁהִיא דְּאוֹרַיְתָא, וְגַם אִם נֵימָא דְּהוּא רַק אַסְמַכְתָּא [ג] **גַּם כֵּן נִרְאֶה דְּמוּטָב לְהִתְפַּלֵּל אַחַר כָּךְ בִּיחִידִי מִשֶּׁיִּתְפַּלֵּל בְּצִבּוּר וְלֹא יִמְצָא אַחַר כָּךְ מַה לִּקְנוֹת לְצָרְכֵי שַׁבָּת** [וּכְבָר הִתְפַּלֵּא בָּזֶה בְּסִפְרוֹ חַיֵּי אָדָם (כלל א ס"ב), אַךְ מַה שֶּׁכָּתַב שָׁם דְּאִם הִיא דְּאוֹרַיְתָא אֶפְשָׁר דְּהִיא קוֹדֶם אַף לִקְרִיאַת שְׁמַע מִטַּעַם דְּהִיא מְקֻדָּשׁ, לֹא נְהִירָא כְּלָל, דְּאַף דְּשַׁבָּת הוּא מְקֻדָּשׁ יוֹם הַשִּׁשִּׁי אֵינוֹ מְקֻדָּשׁ וְלֹא הִקְדִּישָׁהּ דַּיִן זֶה. וְהִנֵּה הָרַמְבַּ"ם הִשְׁמִיט הַאי דִּינָא, וְצָרִיךְ טַעֲמָא, וְאֶפְשָׁר לוֹמַר שֶׁפּוֹבֵר דְּכֵיוָן דְּפָסְקִינַן כְּבָבָא קַמָּא ל"ב (ע"א) הַלָּכָה כְּאִיסִי בֶּן יְהוּדָה, מִשְּׁמַע דְּזוֹקֵא בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת שָׁם אָמְרִינַן שֶׁהוּא רַק לְצָרְכֵי שַׁבָּת וְלֹא בַּבֹּקֶר וּכְמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ בְּהַגָּהַת אֲשֶׁרִי" (פ"ב סי' יא) עַיֵּן שָׁם, וּלְרַב חִסְדָּא דְּמִצְוָה לְהַשְׁכִּים, מִפֵּילָא כְּשֶׁהוּא רַק בַּבֹּקֶר גַּם כֵּן הֲוֵי לֵיהּ לִפְטֹר דְּהוּא רַק לְדִבְרֵי מִצְוָה שֶׁל צָרְכֵי שַׁבָּת, וְאֵין לוֹמַר דְּלֹא הָיָה לוֹ לְרַוֵּחַ כֵּיוָן שֶׁעַדַיִן יֵשׁ שֶׁהוּת הַרְבֵּה, דְּזֶה אֵינוֹ, דְּלִכָּל דִּבְרֵי מִצְוָה יֵשׁ מִצְוָה בְּהָרִיצָה כְּמִבֹּאָר לְעֵיל בְּסִימָן צ' סָעִיף ב'. אֲבָל יֵשׁ לְדַחוֹת דְּהֵנִי דִּישׁ מִצְוָה בְּהָרִיצָה, לֹא פְּשִׁיטָא מֵהַהֶזֵּק כִּי אִם לִקְנוֹת עֶרֶב שַׁהַזְּמַן דָּחוּק וְאֵין לוֹ פְּנַאי לְעַיֵּן וְלִשְׁמֹר אֶת עַצְמוֹ בְּעֵת הָרִיצָה שֶׁלֹּא יַזִּיק, וְהִנֵּה לְפִי זֶה גַּם דִּינָא

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

א (א) **יַשְׁכִּים בַּבֹּקֶר וְכוּ'.** דִּכְתִיב 'וְהָיָה בַּיּוֹם הַשִּׁשִּׁי וְהֵכִינוּ אֵת אֲשֶׁר יָבִיאוּ' וְגוֹ', הֵכָנָה דּוֹמְיָא דַּהֲבָאָה, וַהֲבָאַת הַמָּן הָלֹא הָיְתָה לְאַלְתַּר בַּבֹּקֶר, דִּכְתִיב (שם פסוק כא) 'וַיִּלְקְטוּ אֹתוֹ בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר', אַף הָכָנָה עַל שַׁבָּת תִּהְיֶה מִיָּד בַּבֹּקֶר, וַהֲוֵינוּ מִיָּד אַחַר קְרִיאַת שְׁמַע וּתְפִלָּה. אַךְ אִם הוּא רָגִיל לִלְמֹד אַחַר הַתְּפִלָּה אֵיזֶה שִׁעוּר קָצוּב (ס) [א]וֹ שֶׁלּוֹמֵד עִם רַבִּים, אַל יְבַטְּלֶנּוּ וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי בְּסוֹף סִימָן רנ"א (סק"ח). (ג) וְאִם דַּרְכּוֹ הַמָּקוֹם הַהוּא לִמְכֹּר בַּבֹּקֶר וְלֹא יִמְצָא לִקְנוֹת אַחַר לְמוּדוֹ, לֹא יִקְבַּע לְמוּדוֹ אֶלָּא אַחַר הַקָּנְיָה, וְאִם רְגִילִין לִמְכֹּר בַּבֹּקֶר הַשְׁכֵּם קֹדֶם הַתְּפִלָּה וְלֹא יִמְצָא לִקְנוֹת אַחַר הַתְּפִלָּה, יִקְנֶה וְאַחַר כָּךְ יִתְפַּלֵּל, אַךְ יִרְאֶה לִקְרוֹת קְרִיאַת שְׁמַע מִקֹּדֶם כֵּיוָן שֶׁכְּבָר הִגִּיעַ זְמַנָּהּ, וְאֵין זֶה בִּכְלַל מַה שֶּׁאָמְרוּ (ברכות יד.) אָסוּר לַעֲשׂוֹת חֲפָצָיו קֹדֶם שֶׁיִּתְפַּלֵּל, שָׁוּוּ חֲפָצֵי שָׁמַיִם הֵיא: **(ב) בְּיוֹם שִׁשִּׁי.** וְהוּא יוֹתֵר טוֹב מִשִּׁיקְנֶה בְּיוֹם חֲמִישִׁי, שֶׁהוּא מִנְכָּר יוֹתֵר שֶׁהוּא לִכְבוֹד שַׁבָּת, אִם לֹא בְּדָבָר שֶׁצָּרִיךְ הֲכָנָה רַבָּה כְּמוֹ בָּשָׂר לִמְלֹחַ וְכַדּוֹמֶה יֵשׁ לִקְנוֹת בְּיוֹם חֲמִישִׁי, אַךְ אִם הַבָּשָׂר שֶׁמּוֹצָא בְּיוֹם חֲמִישִׁי הוּא כָּחוּשׁ וְיֵשׁ סָפֵק שֶׁיִּמְצָא בְּיוֹם שִׁשִּׁי שֶׁמֶן וְטוֹב יַמְתִּין עַל יוֹם שִׁשִּׁי [אַחֲרוֹנִים]. וּמִסְתַּבְּרָא דְּבֵיצִים הַקְּצָרִים כָּל מַה שֶּׁיְּכוֹל לְהַקְדִּים הַהֵכָנָה בְּיוֹם חֲמִישִׁי עָדִיף. וְטוֹב שֶׁיֹּאמַר (ג) עַל כָּל דָּבָר שֶׁקּוֹנֶה זֶהוּ לִכְבוֹד שַׁבָּת, כִּי הַדִּבּוּר הוּא פּוֹעֵל הַרְבֵּה בַּקָּדֶשׁ. וְאַף עַל פִּי שֶׁהַכִּין בְּהַשְׁכָּמָה (ד) מִצְוָה הִיא לְכַתְּחִלָּה שֶׁיּוֹסִיף גַּם בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, וְרָמְזוּ לַדָּבָר שֶׁנֶּאֱמַר (שם פסוק ה) 'וְהָיָה מִשְׁנֶה' [כְּלוֹמַר שֶׁיָּכִינוּ שְׁנֵיתִ]. כְּתִיב בַּתּוֹרָה (שם כ ז) 'זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ', וְדָרְשׁוּ בֵּית שַׁמַּאי (עיין ביצה טז. ומכילתא יתרו מס' דבחודש פ' ז) שְׁתְּהֵא זוֹכְרוֹ מֵאֶחָד בְּשַׁבָּת, נְזַדְּמֵן לְךָ חֵלֶק יָפֶה תְּהֵא מְתַקְּנוֹ לְשַׁבָּת, וְאָמְרוּ בֵּית שַׁמַּאי הַזָּקֵן שֶׁכָּל יָמָיו הָיָה אוֹכֵל לִכְבוֹד שַׁבָּת, הָיָה מוֹצֵא בְּהֵמָה נָאָה אוֹמֵר זוֹ לְשַׁבָּת, מָצָא אַחֶרֶת נָאָה הֵימֶנָּה אוֹכֵל הָרִאשׁוֹנָה וּמַנִּיחַ הַשְּׁנִיָּה עַל שַׁבָּת, נִמְצָא שֶׁהָאֲכִילָה הִיא כְּדֵי שֶׁתִּשָּׁאֵר הַיָּפָה עַל שַׁבָּת. אֲבָל הַלֵּל הַזָּקֵן מִדָּה אַחֶרֶת הָיְתָה בּוֹ, שֶׁהָיָה אוֹמֵר בָּרוּךְ אֲדֹנָי יוֹם יוֹם יַעֲמָס לָנוּ צָרְכֵנוּ. וְהִסְכִּימוּ (ה) הָרַבֵּה פּוֹסְקִים שֶׁגַּם הַלֵּל מוֹדֶה שֶׁכְּדִבְרֵי בֵּית שַׁמַּאי עֲדִיפָא טְפֵי, אֶלָּא שֶׁהָיָה בּוֹטֵחַ בְּה' שֶׁבְּוַדַּאי יַזְמִין לוֹ לְשַׁבָּת מָנָה יָפָה מִשְּׁאָר הַיָּמִים, וּכְדֵי לְחַזֵּק מִדַּת בִּטָּחוֹנוֹ הָיָה נוֹהֵג כֵּן, אֲבָל בִּשְׁאָר כָּל אָדָם שֶׁאֵין בִּטָּחוֹנוֹ חָזָק כָּל כָּךְ גַּם הוּא מוֹדֶה דְּכִשַּׁמַּאי עֲדִיפָא טְפֵי. (ו) וּפְשִׁיטָא בְּדָבָר שֶׁאֵינוֹ שָׁכִיחַ לִקְנוֹת, כְּשֶׁיִּזְדַּמֵּן לוֹ דָּבָר שֶׁלֹּא יִהְיֶה נִפְסָד אֲזַי יַנִּיחַ אוֹתוֹ לְשַׁבָּת. מִצְוָה (ז) לְטָעֲם מִכָּל תַּבְשִׁיל בְּעֶרֶב שַׁבָּת (ס) כְּדֵי לְתַקְּנָן יָפָה כַּהֲגָן, וְעַיֵּן בְּסֵפֶר שֻׁלְחָן שְׁלֹמֹה (ס"א) דְּהַטְעִימָה בְּשַׁבָּת מִכָּל מִין בְּוַדַּאי

שַׁעַר הַצִּיּוּן

א (ס) מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יג) בְּשֵׁם סֵדֶר הַיּוֹם (סדר הכנת יום הששי לשבת), **וּמַה שֶּׁכָּתַב הַמְּגַן אַבְרָהָם אַחַר כָּךְ וְלִמּוּד הַיְשִׁיבָה, אֵין רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁעַל כֵּן צָרִיךְ לְבַטֵּל, דְּאִם כֵּן סוֹתֵר אֶת עַצְמוֹ, גַּם זֶה לֵיתָא בְּסֵדֶר הַיּוֹם דְּשָׁם מוּכָח בְּהֵדְיָא דְּאֲפִלּוּ בְּשֶׁכִּיבֵל מִצְוָה עוֹבֶרֶת אֵין לְבַטֵּל תַּלְמוּד תּוֹרָה דְּרַבִּים, אֶלָּא הַכַּוָּנָה דְּהַבַּעַל הַבַּיִת שְׁרוּיָה לְבַנּוֹס בְּתוֹךְ הַיְשִׁיבָה וְאֵין לוֹ בְּבֵיתוֹ מִי שֶׁיְּכִין עֲבוּרוֹ אֵין לוֹ לְבַנּוֹס, דְּהֵנִי לֵיהּ דְּבָר** (ג) מָגֵן אַבְרָהָם (שם) וּשְׁאֵרֵי אַחֲרוֹנִים: (ד) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"א): (ה) אוֹר זָרוּעַ (ח"ב סי' יח) וְדִרְכֵי מֹשֶׁה (אות א) וּבֵ"ח (סק"א) וּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"א) וּשְׁאֵרֵי אַחֲרוֹנִים: (ו) חַיֵּי אָדָם (כלל א ס"א) וְכֵן מִשְׁמַע בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סי' רמב סק"ט): (ז) מָגֵן אַבְרָהָם (שם): (ס) אֵלִיָּה רַבָּה (סק"ו), **וּבְשֻׁלְחָן שְׁלֹמֹה** (ס"א) **מִשְׁמַע דְּעַצְמָם הַטְעִימָה הִיא מִצְוָה:**

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] ומבואר בשעה"צ (סק"א) שמותר אפילו לימוד שאין לו קצבה, אבל בשו"ע הרב (ס"ג) כתב שאפילו אם לומד עם רבים מותר רק בלימוד שיש לו קצבה. **ב]** ובשו"ע הרב (ס"ג) כתב: ומ"מ אם הציבור מתפללין אל יפרוש מהם.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

לְשַׁמְּשׁוֹ * יִשְׁתַּדֵּל (ג) לְהָכִין (ג) [ב] בְּעַצְמוֹ שׁוּם דָּבָר לְצָרְכֵי שַׁבָּת בְּדֵי לְכַבְּדוֹ, כִּי רַב חִסְדָּא הָיָה מְחַתֵּךְ הַיָּרָק דַּק דַּק, וְרַבָּה וְרַב יוֹסֵף הָיוּ מְבַקְּעִין עֲצִים, וְרַבִּי זֵירָא הָיָה מְדַלִּיק הָאֵשׁ, וְרַב נַחְמָן הָיָה מְתַקֵּן הַבַּיִת וּמַכְנִיס כֵּלִים הַצְּרִיכִים לַשַּׁבָּת וּמְפַנֶּה כְּלֵי הַחל, (ד) [ג]וּמֵהֶם יִלְמֹד כָּל אָדָם, וְלֹא יֹאמַר לֹא אֶפְגֹּם כְּבוֹדִי, * כִּי זֶה הוּא כְּבוֹדוֹ שֶׁמְּכַבֵּד הַשַּׁבָּת. הגה: וְיֵשׁ לְהַשְׁחִיז (ג) הַסַּכִּין בְּעֶרֶב שַׁבָּת, (ה) כִּי זֶהוּ מִכְבּוֹד הַשַּׁבָּת שֶׁמַּכִּין עַצְמוֹ לָאֲכִילָה (כל בו (סי' מ) ובית יוסף (ד"ה ויפשיט) בשם ספר חיי עולם (ספר הילפה לרמיה יומא פוף שמ)): ב [ד]יַרְבֶּה בְּבָשָׂר וְיַיִן וּמִגְדָּנוֹת (ו) כְּפִי יְכָלְתּוֹ:

א פְּתָחִים ג' (ע"ב).
ב טוּר וְהַפַּרְדֵּכִי (שם פ"ר סי' תרנ) בְּשֵׁם רַבִּי מֵאִיר (השכ"ן קטן סי' ז).
ג לְשׁוֹן הַשּׁוּר.
ד מִדְּבְרֵי הָרַמְבַּ"ם פֶּרֶק ל' מֵהִלְכוֹת שַׁבָּת (ה"ז).

רנא שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה בְּעֶרֶב שַׁבָּת מִן הַמִּנְחָה וּלְמַעְלָה. וּבוֹ ב' סְעִיפִים:

א (א) * [א]הָעוֹשֶׂה (ה) מְלָאכָה בְּעֶרֶב שַׁבָּת מִן הַמִּנְחָה וּלְמַעְלָה אֵינוֹ רוֹאֶה (ב) סִימָן בְּרָכָה. [ב]יֵשׁ מְפָרְשִׁים שֶׁעוֹשֶׂה מְלָאכָה בְּעֶרֶב שַׁבָּת מִן הַמִּנְחָה וּלְמַעְלָה בְּדֶרֶךְ עֲשִׂיָּתָהּ בְּחֹל, שֶׁאֵינוֹ רוֹאֶה סִימָן בְּרָכָה. וְיֵשׁ מְפָרְשִׁים שֶׁעוֹשֶׂה מְלָאכָה בְּעֶרֶב שַׁבָּת מִן הַמִּנְחָה וּלְמַעְלָה בְּדֶרֶךְ עֲשִׂיָּתָהּ בְּחֹל, אֵינוֹ רוֹאֶה סִימָן בְּרָכָה. וְיֵשׁ מְפָרְשִׁים שֶׁעוֹשֶׂה מְלָאכָה בְּעֶרֶב שַׁבָּת מִן הַמִּנְחָה וּלְמַעְלָה בְּדֶרֶךְ עֲשִׂיָּתָהּ בְּחֹל, אֵינוֹ רוֹאֶה סִימָן בְּרָכָה. וְיֵשׁ מְפָרְשִׁים שֶׁעוֹשֶׂה מְלָאכָה בְּעֶרֶב שַׁבָּת מִן הַמִּנְחָה וּלְמַעְלָה בְּדֶרֶךְ עֲשִׂיָּתָהּ בְּחֹל, אֵינוֹ רוֹאֶה סִימָן בְּרָכָה. וְיֵשׁ מְפָרְשִׁים שֶׁעוֹשֶׂה מְלָאכָה בְּעֶרֶב שַׁבָּת מִן הַמִּנְחָה וּלְמַעְלָה בְּדֶרֶךְ עֲשִׂיָּתָהּ בְּחֹל, אֵינוֹ רוֹאֶה סִימָן בְּרָכָה.

בְּאֵר הֵיטֵב

וּמְצֻוֶּה לְטַעֵם מִכָּל הַתַּבְשִׁילִין בְּעֶרֶב שַׁבָּת. הָאֲרִ"י ז"ל (פרי עץ חיים שער השבת פ"ג): (ג) **בְּעַצְמוֹ.** וְהוּא הַדִּין בְּכָל מְצֻוָּה מְצֻוָּה בּוֹ יוֹתֵר מִבִּשְׁלוּחוֹ: (ג) **הַפְּגִין.** מִדְּרָכֶיהָ (שמות טז ה) 'וְהָכִינוּ אֵת אֲשֶׁר יָבִיאוּ, הַךְ 'אֵת' נִרְמַז בּוֹ סָפִין, מִלְּשׁוֹן 'לְאֹתִים וּלְמַזְמְרוֹת' (ישעיה ב ד):

א (ה) **מְלָאכָה.** וּפְרַקְמַטְיָא שְׁרֵי. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"א):

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

כְּמוֹ הַבָּשָׂר בְּמָקוֹם שֶׁאָפְשָׁר שֶׁלֹּא יִהְיֶה בְּיוֹם שִׁשִּׁי וְיִמְצֵא עַיִן שָׁם: **[ב] בְּעַצְמוֹ.** עַיִן בְּאֵר הֵיטֵב, בְּשֵׁם כְּתוֹנוֹת הָאֲרִ"י ז"ל (מחברת הקודש ר"ש הספר) הַמְּצֻוֶּה מְזִיעַ בְּעֲרָכֵי שַׁבָּת הֵם טְבָלָה לְמְחִיקַת הַעֲוֹנוֹת כְּמוֹ הַדְּמָעוֹת, וְלָכֵן צָרִיךְ לִטְרֹחַ הַרְבֵּה בְּשֵׁכִיל כְּבוֹד שַׁבָּת עַיִן שָׁם, וּכְהַאי גַּוְנָא כָּתְבוּ (משנת חסידים פ"י אות יב) לְעַנְיַן עֲשִׂיַּת הַפִּצּוֹת בְּעֶרֶב פֶּסַח. וְעַיִן בְּתוֹסְפוֹת שַׁבָּת (סק"ב) שֶׁכָּתַב בְּהָא דְּמְצֻוֶּה בּוֹ יוֹתֵר מִבִּשְׁלוּחוֹ רְאוּי לְזָהֵר גַּם בְּסִעוּדַת בְּרִית מִילָה וְחַתָּנָה עַיִן שָׁם, וְהִנֵּה מְצִינוּ בְּקִדּוּשִׁין (לב:) בְּמַעֲשֶׂה דְּרַבִּי אֶלִיעֶזֶר וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ שֶׁהָיוּ מְסַבְּיוּ בְּמִשְׁתֶּה בְּנוֹ שֶׁל רַבָּן גַּמְלִיאֵל, וְהָיָה רַבָּן גַּמְלִיאֵל בְּרַבִּי עוֹמֵד וּמְשָׁכֵּה עֲלֵיהֶם וְכוּ' מְצִינוּ גְּדוֹל מִפְּנֵי שֶׁשִּׁמֵּשׁ כו', וְאֶמְנָם בְּחוּת יְאִיר סִימָן ר"ס כָּתַב דְּדוְקָא תַּשְׁמִישׁ שֶׁל בְּזָיוֹן אָסוּר מַה שֶּׁאֵין כֵּן בָּזֶה שֶׁעוֹשֶׂה לְכָבֵד אֲחֵרִים, וְעַיִן שָׁם דְּשָׁקִיל וְטָרֵי בְּהָא דְּרַב יוֹסֵף מַלָּא צִיבֵי (שבת קיט.) שֶׁאֵינוֹ לְפִי כְּבוֹדוֹ, וְעַיִן שָׁם שֶׁהֶבִיא פְּלוּגְתַּת הָרַמְבַּ"ם (גזילה ואבידה פי"א הי"ז) וְהָרֹא"ש (ב"מ פ"ב סי' כא) לְעִנְיַן הַשָּׂכַת אֲבֵדָה אִם בַּעַל נֶפֶשׁ יָכוֹל לְהַטְמִיר לְהִשְׁיב אַף שֶׁאֵינוֹ לְפִי כְּבוֹדוֹ, וְעַיִן שָׁם דְּרַבָּנָן לֹא קָפְדִי וּמְטַפְּלִים עַצְמָם בַּעֲשִׂיַּת סָכָּה וְכֵן כְּשֶׁאֵיבֵת מַיִם דֶּרֶךְ רְשׁוּת הָרַבִּים לְמֵצַּת מִצְוָה, וְכֵן אֵין נִמְנָעִים מִלְּהִשָּׁפֵל בְּחֲבוּרַת בְּחֻפִּירָה וְכֵל צְרָכָיו, וְגַם הֵבִיא שָׁם דְּרַבִּי יְהוּדָה בַּר אִלְּעַאי מִרְדָּד אִפְּלָת (ע' כתובות יז.). עַיִן שָׁם. וְעַיִן בְּבֹאר יַעֲקֹב חֵלֶק חשן מִשְׁפָּט (סי' ח) דְּמֵירְתֵי מִקְּדוּשִׁין (ע.) בְּבֵי רַב יְהוּדָה אַשְׁכְּחֵיהּ לְרַב נַחְמָן דַּעֲבִיד מַצָּעָה, וְכֵן הוּא דְּהִלְכוֹ לְאִטְלִיז שֶׁל אִפְאוּם לָקַח מִמֶּנּוּ בְּהֵמָה לְמִשְׁפַּחַת בְּנוֹ שֶׁל רַבָּן גַּמְלִיאֵל (מכות יד.). וּבְמַחֲזִיק בְּרָכָה (סק"ב) הָאֲרִיךְ בָּזֶה וְהֶבִיא דִּבְרֵי מַהֲרַי"ט בְּקִדּוּשִׁין (שם) שֶׁכָּתַב שֶׁרַב נַחְמָן רָצָה לַעֲשׂוֹת מַצָּעָה לְבִתּוֹ וְחָיַב עָלָיו, וְאָמְרִינַן מִצְוָה בּוֹ כו' עַיִן שָׁם, וְעַיִן בְּבִרְכוֹת (סו.) בְּהָא דְּרַבִּי אַמִּי וְרַבִּי אַסִּי קַטְרֵי גַּבְנָא לְרַבִּי אֶלְעָזָר כו' עַיִן שָׁם, וְעַיִן בְּכִתְבוֹת פֶּרֶק מְצִיאַת הָאִשָּׁה (סו:) גַּבֵּי הַלֵּל פַּעַם אֶחָד לֹא מָצָא עֶבֶד לְרֹחַץ לְפָנָיו כו' עַיִן שָׁם:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

הִיא מְצֻוָּה, וְרָמְז לָזֶה 'טוֹעֲמָיהּ חַיִּים זְכוּ': (ג) **לְהָכִין בְּעַצְמוֹ וְכוּ'.** דִּמְצֻוַת כְּבוֹד שַׁבָּת מֻטָּל עַל כָּל אָדָם, וּכְדִכְתִיב (ישעיה נח יג) 'וְקָרָאתָ לַשַּׁבָּת עֹנֶג לִקְדוֹשׁ ה' מְכֻבָּד', (ט) וּמִצְוָה בּוֹ יוֹתֵר מִבִּשְׁלוּחוֹ, וְהוּא הַדִּין בְּכָל הַמִּצְוֹת מִצְוָה בּוֹ יוֹתֵר מִבִּשְׁלוּחוֹ, וְעַיִן בְּבֹאוּר הֲלָכָה (ד"ה ישתדל). כְּתִבוּ הַסְּפָרִים יְהֵרָהֵר בְּחִשּׁוּבָהּ וִיפַשְּׁפֵשׁ בְּמַעֲשָׂיו בְּכָל עֶרֶב שַׁבָּת, כִּי שַׁבָּת מְקֹרֵי כַּלָּה מַלְכְּתָא וּכְאִלּוּ מְקַבֵּל פְּנֵי הַמֶּלֶךְ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְאֵין נָאֶה לְקַבֵּלוֹ כְּשֶׁהוּא לָבוּשׁ בִּבְלוּיֵי הַסְּחָבוֹת שֶׁל חֹלְאַת הָעֲוֹנוֹת. (י) וְיֵשׁ לְפַנּוֹת קוֹרֵי עַכָּבִישׁ שֶׁקּוֹרִין שְׁפִי"ן וְעוֹבְ"ש מֵהַבַּיִת בְּעֶרֶב שַׁבָּת [אֵלִיָּה רַבָּה (סק"ו)]. וְכָל שֶׁכֵּן שֶׁצָּרִיךְ לְכַבֵּד הַבַּיִת מֵהָאָבָק וְהֶעָפָר מִבְּעוֹד יוֹם, וְהוּא הַכֹּל בִּכְלַל כְּבוֹד שַׁבָּת, וְיַדָּמֶה בְּדַרְתּוֹ כְּאִלּוּ יָבֵא אֵלָיו לְהִתְאַכְסֵן מֶלֶךְ בָּשָׂר וָדָם כַּמָּה מְכַבֵּד הַבַּיִת וּמְצַיֵּעַ הַמִּטּוֹת, וְכָל שֶׁכֵּן שַׁבָּת מַלְכְּתָא [חַיֵּי אָדָם (כלל א ס"ה)]:

(ד) **וּמֵהֶם יִלְמֹד כָּל אָדָם.** הֵינוּ אֲפִלּוּ הֶחָשׁוּב בְּיוֹתֵר. (יא) וּכְפָרָט בַּיָּמִים הַקְּצָרִים, וּמִכָּל שֶׁכֵּן כְּשֶׁרוֹאֶה שֶׁכְּבָר הוּא סָמוּךְ לְשַׁבָּת שֶׁאָז הוּא מְחֻיָּב לַעֲסֹק בְּכָל כֹּחוֹ, וְרָאִיתִי אֲנָשִׁי מַעֲשֶׂה גְּדוֹלֵי תּוֹרָה שֶׁהָיוּ מְכַבְּדִין הַבַּיִת בְּעַצְמָן בַּיָּמִים הַקְּצָרִים כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְחַלֵּל שַׁבָּת, וְזֶהוּ חִיּוּב גָּמוּר עַל כָּל אָדָם דְּמַאי שְׁנָא דְּאִין לוֹ מִי שֶׁיָּכִין אוֹ שֶׁהַשָּׁלִיחַ אֵין לוֹ פָּנַאי: **(ה) כִּי זֶהוּ וְכוּ'.** וּבְסִפְרֵי (הובא בכל בו סי' לא) מְסַמֵּיךְ לָהּ אִקְרָא 'וְיָדַעְתָּ כִּי שָׁלוֹם אָהֳלֶךָ' (איוב ה כד) זוֹ הַשְׁחָזַת הַסַּכִּין, כִּי אִם קָרָה הַסַּכִּין יוֹכַל לְבוֹא לִפְעָמִים לִידֵי קְטָטָה חַס וְשָׁלוֹם: **ב** (ו) **כְּפִי יְכָלְתּוֹ.** עַיִן לְעֵיל בְּסִימָן רמ"ב (ס"א) שָׁם מְבֹאָר כָּל הַפְּרָטִים בָּזֶה:

א (א) **הָעוֹשֶׂה מְלָאכָה.** וּפְרַקְמַטְיָא (ט) שְׁרֵי, וּמִכָּל מָקוֹם מַשְׁמַע מֵהַגְּמָרָא (ג) דְּזְמַן סְגִירַת הַחֲנֻיּוֹת הוּא קֹדֶם זְמַן הַדְּלָקַת הַנֵּרוֹת, וְעַיִן בְּבֹאוּר הֲלָכָה (ד"ה העושה) וּלְקַמָּן בְּסִימָן רנ"ו בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן א': **(ב) סִימַן בְּרָכָה.** מַאוֹתָהּ מְלָאכָה, שֶׁאַף מִשְׁפִּתִּין אוֹתוֹ, אֲבָל אִיסּוּרָא יֵשׁ, כִּי לָמָּה לָנוּ לְהַשְׁוּוֹת פְּלוּגְתָּא בֵּין הַתַּרוּצִים, וְכֵן מִשְׁמַע בְּרַ"ן רֵישׁ פֶּרֶק הַנַּ"ל (טז: ד"ה גמ') עַיִן שָׁם וּכְבָר הֵבֵיאוֹ בְּפִרְי מְגַדִּים (משי"ז סק"א).

בַּאוּר הַלָּכָה

דְּהַגְּהוֹת אֲשֵׁרִ"י שָׁם גַּם כֵּן אֵינוֹ מַכְרָח, וְנָכוֹן לוֹמַר שֶׁמִּשְּׁעַם זֶה לֹא הֶעְתִּיקוּהוּ לְדִינָא בְּחֹשֶׁן מִשְׁפָּט (סר' שעח ס"ח) וְהֶעְתִּיקוּ רַק לְשׁוֹן הַגְּמָרָא שָׁם עַיִן שָׁם:

* **יִשְׁתַּדֵּל וְכוּ'.** **[ג]רַמְבַּ"ם אֵיתָא עַל דִּין זֶה בִּלְשׁוֹן חִיָּב** [שֶׁזֶּהוּ לְשׁוֹנוֹ בְּפֶרֶק ל' (ה"ז), אַף עַל פִּי שֶׁהָיָה אָדָם חָשׁוּב בְּיוֹתֵר וְאֵין דַּרְכּוֹ לִפְקֹחַ דְּבָרִים מִן הַשּׁוּק וְלֹא לְהִתְעַסֵּק בְּמַלְאכוֹת שֶׁבְּזִיּוֹת, חַיָּב לַעֲשׂוֹת דְּבָרִים שֶׁהֵן לְצָרְכּוֹ לִכְבוֹד הַשַּׁבָּת בְּגוּפוֹ שֶׁזֶּה הוּא כְּבוֹדוֹ. חֲכָמִים הָרִאשׁוֹנִים מֵהֵן מִי שֶׁהָיָה מִפְּצֵי הָעֵצִים לְבַשֵּׁל בָּהֶן, וּמֵהֶן מִי שֶׁהָיָה מְכַשֵּׁל אוֹ מוֹלֵחַ בָּשָׂר אוֹ גּוֹדֵל פְּתִילוֹת אוֹ מַדְלִיק נֵרוֹת, וּמֵהֶן מִי שֶׁהָיָה יוֹצֵא וְקוֹנֶה דְּבָרִים שֶׁהֵן לְצָרְכּוֹ הַשַּׁבָּת מִמְּכָל וּמַשְׁקֶה אַף עַל פִּי שֶׁאֵין דַּרְכּוֹ בְּכָךְ, וְכוּ' עַיִן שָׁם], **וְהַכְּוָנָה עַל אֵיזֶה דִּבּוּר מִן הַדִּבּוּרִים.** וְעַיִן בְּקִדּוּשִׁין מ"א (ע"א) דְּקָאָמַר שָׁם מִצְוָה בּוֹ יוֹתֵר מִבִּשְׁלוּחוֹ. **וְאִפְשָׁר דְּ[ד]הַרְמַב"ם גַּם כֵּן [א]לָאו חוֹב גָּמוּר הוּא אֶלָּא בְּעֵין חוֹבָה מִשּׁוּם כְּבוֹד שַׁבָּת,** וּסְבָרַת הָרַמְבַּ"ם דְּאִי לָאו הָכִי לֹא הָיוּ מְבַשְּׁלִים כָּל הָנֵי אָמוֹרָאִים תּוֹרָתָן עֲבוּרוֹ זֶה, וּמִכָּל מָקוֹם לֹא הָוֵי זֶה חוֹבָה גְּמוּרָה, וְתַדַּע דְּלֹא אַשְׁכְּחַן בְּגְמָרָא בְּשֵׁם חוֹבָה כִּי אִם עַל הַדְּלָקַת נֵר בְּשַׁבָּת בְּדֶרֶךְ כ"ה עַמּוּד ב' וּלְעֵיל"ן שֶׁלֹּשׁ סְעוּדוֹת בְּדֶרֶךְ קי"ז עַמּוּד ב', **וּמִכָּל מָקוֹם צָרִיךְ עִיּוּן:**

* **כִּי זֶהוּ כְּבוֹדוֹ.** יֵשׁ בָּזֶה מַה שֶּׁהִקְשָׁה בְּשׁוּ"ת חוֹת יָאִיר (סר' רה) אֵיךְ הֻצַּל בְּכִבּוּדָם הָא גְּדוֹל כְּבוֹד הַבְּרִיּוֹת שֶׁדּוֹחֶה לֹא תַּעֲשֶׂה שֶׁבַּתּוֹרָה [הַיְינוּ לֹא תַּעֲשֶׂה דְּרַבָּנָן וְשַׁב וְאַל תַּעֲשֶׂה אַף בְּדִבְרֵי תוֹרָה], לָכֵן קָאָמַר דְּזֶהוּ כְּבוֹדָם שֶׁעוֹסֵק בְּמִצְוָה בְּמִצְוָה וְנִכְּר שֶׁעוֹשֶׂה כֵּן לִכְבוֹד הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְכֵן הוּא אוֹמֵר בְּדָוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשָּׁלוֹם (שמואל ב' ו כב) 'וְנִקַּלְתִּי עוֹד מִזֹּאת' וְגוֹ', מַה שֶּׁאֵין כֵּן אִם אֵין נִכָּר כְּמוֹ זֶה וְאֵינוֹ לְפִי כְּבוֹדוֹ בַּאֲבֵדָה וְכַדּוֹמֶה שֶׁמִּתְחַלֵּל כְּבוֹד הַתַּלְמִיד חָכָם עַל יְדֵי זֶה [פְּרִי מְגַדִּים (משי"ז סק"ב)], וּרְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁאֵין הַכֹּל יוֹדְעִים שֶׁהוּא עוֹסֵק בְּמִצְוָה. וּבָזֶה מְיֻשָּׁב הָא דְּאֵיתָא בְּקִדּוּשִׁין דף ע' (ע"א) דְּרַב נַחְמָן עָסַק בְּצִעְצוּמֵי בְּמִצְוֹת מַעֲשָׂה, שֶׁשָּׁם הוּא דְּבָר שֶׁהַכֹּל יוֹדְעִין בְּצַעַת שֶׁהוּא עוֹסֵק שֶׁהוּא מִצְוָה, וְלָכֵן אֲפִלּוּ אִם שֶׁאֵין כֵּן בַּאֲבֵדָה בְּצַעַת שֶׁהוּא מְטַפֵּל בָּהּ אֵין הַכֹּל יוֹדְעִין מִזֶּה, וְלָכֵן אֲפִלּוּ אִם יִרְצֶה לְהַחֲזִירוֹ בְּרַבִּים וְיוֹדִיעַ שֶׁהִיא אֲבֵדָה גַּם כֵּן בְּטָרְחוּ הַתּוֹרָה מִזֶּה כַּנַּ"ל:

א * **הָעוֹשֶׂה מְלָאכָה וְכוּ'.** **וְאִיסּוּרָא נַמִּי אִית בָּזֶה, רַק שֶׁאֵינוֹ חָמִיר הָאִסּוּר כְּשֶׁאֲרֵי אִסּוּרֵי שַׁבָּת שֶׁהֵיכָה חִיָּב עַל זֶה מַכַּת מַרְדּוּת, כֵּן אֵיתָא בְּרַמְבַּ"ם** פֶּרֶק ח' מֵהִלְכוֹת יוֹם טוֹב (ה"י) **וּבְסַמַ"ג** (לאוין עה) **וְכֵן אֵיתָא בְּאוֹר זָרוּעַ** (ח"ב סי' יג), וְנִרְאֶה שֶׁמְּקוֹרוֹ הוּא מֵהָא דְּפִסְחִים רֵישׁ פֶּרֶק מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ (נ:) עַיַן שָׁם בְּגְמָרָא בְּתִרוּץ רִאשׁוֹן, וַאֲפִלּוּ לְתִרוּץ שֵׁנִי דְּגְמָרָא הוּא רַק דְּאֵין מְשַׁמְּתִין אוֹתוֹ, אֲבָל אִיסּוּרָא יֵשׁ, כִּי לָמָּה לָנוּ לְהַשְׁוּוֹת פְּלוּגְתָּא בֵּין הַתַּרוּצִים, וְכֵן מַשְׁמַע בְּרַ"ן רֵישׁ פֶּרֶק הַנַּ"ל (טז: ד"ה גמ') עַיַן שָׁם וּכְבָר הֵבִיאוֹ בְּפִרְי מְגַדִּים (משי"ז סק"א).

שַׁעַר הַצִּיּוּן

שַׁבָּת אָמְרִינַן כֵּן דַּחֲמִירָא, מַה שֶּׁאֵין כֵּן לְעִנְיַן שְׁאָר מִצְוֹת אִם הוּא תַּלְמִיד חָכָם וְנוֹגֵעַ לְבִטּוּל תּוֹרָה, וְצָרִיךְ עִיּוּן: (י) זֶה נִכְלָל בְּמַה שֶּׁכָּתַב הָרַמְבַּ"ם פֶּרֶק ל' מֵהִלְכוֹת ה' צָרִיךְ לְתַקֵּן בֵּיתוֹ מִבְּעוֹד יוֹם מִפְּנֵי כְּבוֹד הַשַּׁבָּת: **(יא)** חַיֵּי אָדָם (כלל א ס"ג):

א (ט) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"א): **(ג)** דִּזְמַן הַפְּגִירָה הוּא בְּתְקִיעָה שְׁנִיָּה וְהַדְּלָקָה הוּא בַּשְּׁלִישִׁית [שַׁבָּת ל"ה (ע"ב)]:

לְיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] וּבשו"ע הרב (קו"א סק"א) כתב שלהרמב"ם והטור יש חיוב בדבר, ולמדו חיוב זה משאר אמוראים שזלזלו את עצמם כל כך בקביעות בכל שבת ושבת מכלל דחיובא איכא במילתא.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah